

KRÍŽOM KRÁŽOM

Miesto / kontakt:	Galéria umelcov Spiša (GUS) – kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja (KSK), Zimná 46, Spišská Nová Ves, www.gus.sk
Termín výstavy:	1. 12. 2021 – 27. 3. 2022
Sprístupnenie výstavy:	streda, 1. 12. 2021
Produkcia:	Galéria umelcov Spiša – kultúrne zariadenie KSK
Kurátorka projektu:	Mgr. art. Katarína Balúnová, ArtD., gus.kurator@gmail.com
Kontakt pre médiá:	Mgr. Lucia Benická, riaditel@gus.sk , 0948 882 717

Galéria umelcov Spiša – kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja uvádza tematický výstavný projekt **Krížom Krážom**, ktorý je uvedený v rámci dramaturgického cyklu *Zbierka v dialógu*. Výstava prezentuje diela 27 autorov zo zbierky galérie v dialógu so 4 zahraničnými umelcami (CZ, ES, PL, PT), ktoré spája kríž ako znak a symbol. Cieľom projektu je prekročiť náboženský význam kríža a poukázať na nové konotácie a dialóg konfrontáciou vybraných umeleckých diel zo zbierky a od prizvaných umelcov. Výstava nadväzuje na sériu výstav *Sacral Elementum* (*Sacral Elementum* - v r. 2010 a 2013, *Umenie ducha* - v r. 2016, *Sacrelacrum* - v r. 2019), cieľom ktorých je interpretácia sakrálnych tém v súčasnom výtvarnom umení. Výstavu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Autori zo zbierky GUS:

Katarína Balúnová, Tomáš Agat Błoński (PL), Miroslav Bonk, Pavol Breier, Eva Čarnoká (Tkáčiková), František Guldán, Jozef Hanula, Milan Hnat, Alan Hyža, Ladislav Kacvinský, Martin Kacvinský, Petra Konôpková, Otto Korkoš, Gabriel Kosmály, Matúš Lányi, Emil Makovický, Jaroslav Malík (CZ), Alexander Olszewski (PL), Viliam Pirchala, Peter Pollág, Peter Rónai, Mária Rudavská, Emil Sedlák, Mikuláš Siranko, Monika Stacho, Amalka Ľudmila Valenčíková, Peter Župník

Hostia:

Filipe Vilas Boas (PT), Milena Dopitová (CZ), Alejandro Mañas García (ES), Joa Zak (PL)

Kurátorka projektu Katarína Balúnová uvádza: „Kríž je neoddeliteľnou súčasťou našej kultúrnej, ale aj národnej identity. Byzantský dvojkříž, donesený vierozvestcami Cyrilom a Metodom, je ústredným symbolom štátnej vlajky. Stojaci na trojvrší ukazuje svoje miesto v našom povedomí: krížu patrí centrum a vyvýšenie. Kríž ako koruna kostolných veží a vežičiek je bodom, ku ktorému sa zdvíhajú pohľady. Kríž pri ceste sprevádza pútnikov a víta prichádzajúcich pred vstupom do miest a dedín. Je začiatkom a koncom. Kríž je grafickým zobrazením centra, kozmickou osou, komunikačným bodom medzi nebom a zemou. Kríž je tiež symbolom univerzálneho, archetypálneho človeka, ktorý je schopný harmonickej expanzie v horizontálnej – racionálnej aj vertikálnej – spirituálno-duchovnej rovine. Znak kríža je starovekým symbolom života. Kruh, do ktorého je vpísaný rovnoramenný kríž predstavoval slnko ako darcu života. Toto vyobrazenie môžeme sledovať ako zlatú niť do hĺbky dejín až k neolitu. Boh slnka, Sol Invictus zastúpený týmto symbolom, bol mimoriadne populárny v období neskorej rímskej ríše. Zachované relikty doby napovedajú, že znak boha slnka čiastočne splynul s kresťanským krížom po tom ako v 4. storočí cisár Konštantín I. vyhlásil kresťanstvo za oficiálne náboženstvo. Prvé vyobrazenia Krista na kríži negujú smrť, sú naopak spodobením slávy, dôstojnosti a života. Až v stredoveku bola v umení priznaná trpiteľská stránka ukrižovania, vidíme rozdrásané telo na konci svojich síl. Aj tu však vstupuje element nádeje v podobe zelených výhonkov v rámci obrazu kríža ako stromu života. Podľa niektorých naratív drevo kríža pochádzalo zo stromu života vysadeného v záhrade Eden. Kruh sa tak uzatvára – smrť na kríži je vstupom do raja, kde sa začal písať biblický príbeh ľudstva.“

 Viac informácií: www.gus.sk a na sociálnych sieťach pod názvom „Galéria umelcov Spiša“: **Facebook, Instagram, YouTube.**